



Econometer 3^e kwartaal 2022

In deze econometer zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van voorgaande edities. Door een methodewijziging voor een aantal indicatoren bij het CBS, waren cijfers in 2021 en 2022 niet vergelijkbaar met eerdere jaren. Dit geldt voor het werkloosheidspercentage, de bruto arbeidsparticipatie en de beroepsbevolkingsgroei. Vanaf deze econometer zijn de cijfers weer vergelijkbaar met eerdere jaren, doordat het CBS de cijfers met terugwerkende kracht heeft aangepast aan de nieuwe methode. Voor deze indicatoren geldt startjaar 2013 of 2014.

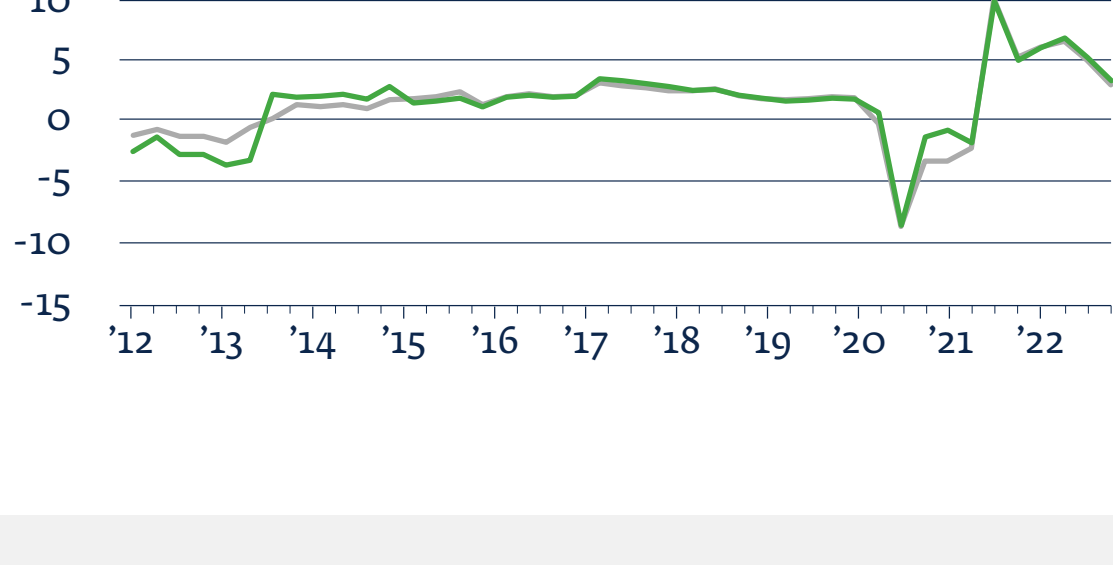
Lichte stijging werkloosheid in 3^e kwartaal

De Nederlandse economie kende met -0,2% een lichte krimp in het 3^e kwartaal van 2020 ten opzichte van het 2^e kwartaal van 2022. Dit werd voornamelijk veroorzaakt doordat de investeringen daalden, waarbij met name de investeringen in woningen en infrastructuur afnamen. Ten opzichte van het 3^e kwartaal van 2021, een jaar eerder, groeide de economie echter met 3,1%. In het 3^e kwartaal 2022 waren er geen restricties meer vanwege COVID-19. Het handelssaldo, de investeringen en de consumptie van huishoudens lagen een stuk hoger dan het jaar ervoor. Van alle bedrijfstakken groeide de sector cultuur, sport en recreatie het meest. Daarnaast groeiden energiebedrijven en de zakelijke dienstverlening ook sterk ten opzichte van een jaar eerder¹.

In het 3^e kwartaal 2022 groeide de Gelderse economie met 3,3% ten opzichte van het 3^e kwartaal 2021, iets boven het Nederlandse gemiddelde. Het Gelderse werkloosheidspercentage lag in het 3e kwartaal 2022 met 3,5% onder het Nederlandse gemiddelde van 3,7%. Zowel in Gelderland als Nederland steeg het werkloosheidspercentage met 0,4%-punt vergeleken met het 2e kwartaal 2022.

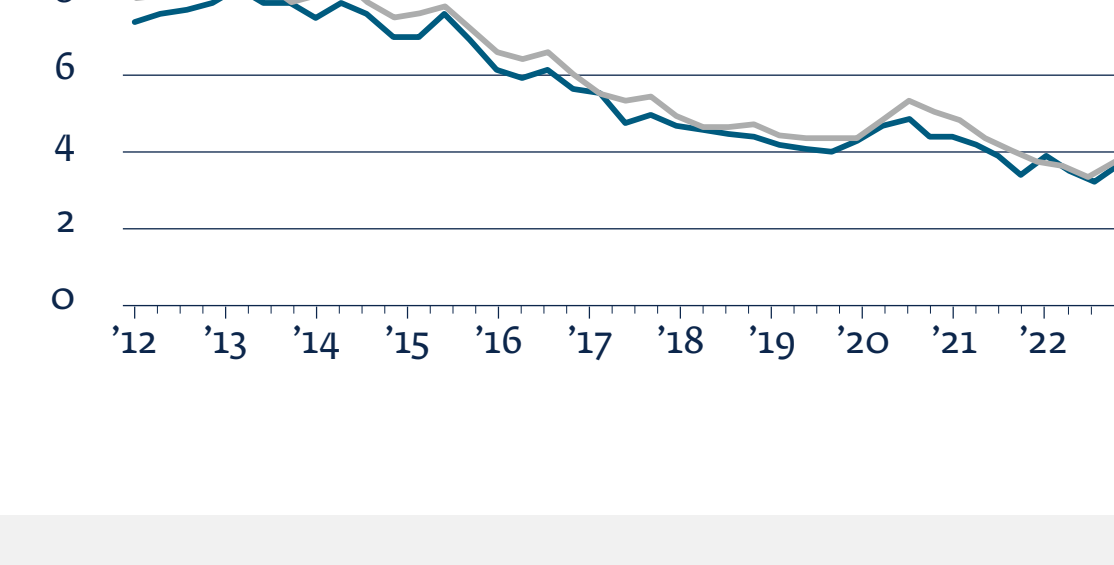
Economische groei

%-groei van het BBP ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder
Bron: CBS/BEO



Werkloosheidspercentage

Werkloosheid in % van de beroepsbevolking, kwartaalcijfers
Bron: CBS



Arbeidsparticipatie blijft stijgen in 3^e kwartaal, arbeidsmarkt iets minder krap

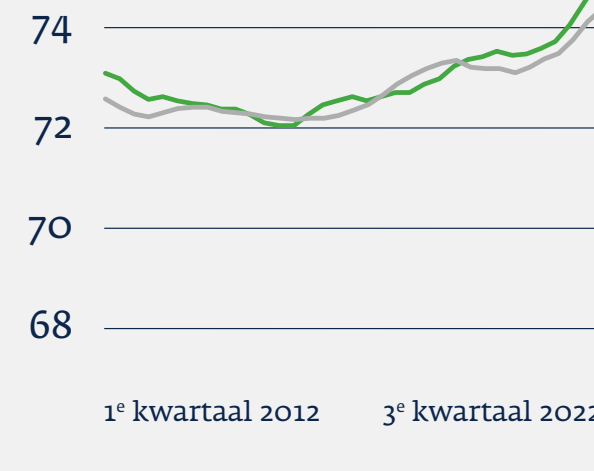
Het aantal openstaande vacatures is in het 3e kwartaal 2022 gedaald, nadat het zes kwartalen op rij is toegenomen. De daling vond zowel plaats in Nederland als in Gelderland, maar het aantal openstaande vacatures was nog steeds hoog. Er ontstonden minder vacatures en er werden meer vacatures vervuld dan in het 2^e kwartaal 2022, waardoor ook het aantal banen bleef toenemen. De meeste openstaande vacatures waren te vinden in de handel, de zakelijke dienstverlening en de zorg. Waar in de meeste sectoren het aantal openstaande vacatures daalde, nam dit nog toe in de zorg. De handel kende juist de sterkste afname in het aantal openstaande vacatures in het 3^e kwartaal 2022².

De Nederlandse bruto arbeidsparticipatie, het aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking van 15 tot 75 jaar, is in het 3e kwartaal 2022 opnieuw gestegen. De bruto arbeidsparticipatie steeg in Nederland 7 kwartalen op rij en in Gelderland 6 kwartalen op rij. De bruto arbeidsparticipatie van Nederland steeg van 74,7% in het 2^e kwartaal 2022 naar 75,1% in het 3e kwartaal. In Gelderland lag de bruto arbeidsparticipatie hoger dan het nationaal gemiddelde. In het 2^e kwartaal 2022 was dit nog 75,1%, maar de bruto arbeidsparticipatie van Gelderland nam toe naar 75,8% in het 3^e kwartaal.

De stijging van de bruto arbeidsparticipatie ging gepaard met een stijging van de beroepsbevolking in Nederland en Gelderland. De beroepsbevolking bestaat uit personen van 15 tot 75 jaar die ofwel betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking)³. Deze ontwikkeling wordt deels verklaart door de bevolkingsgroei, maar ook door de krappe arbeidsmarkt. Meer mensen die voorheen niet actief waren op de arbeidsmarkt gingen op zoek naar een baan. Een opvallende ontwikkeling binnen de werkzame beroepsbevolking is dat het aantal vaste arbeidsrelaties toenam. Het aantal flexibele banen daalde juist in het 3^e kwartaal 2022⁴.

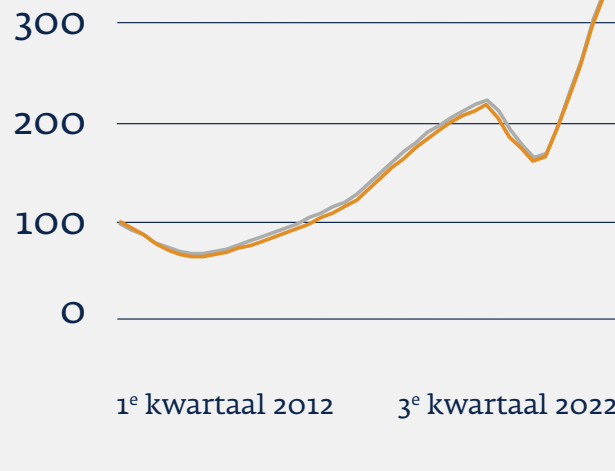
Bruto arbeidsparticipatie

Het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de bevolking (15-74)
Bron: CBS



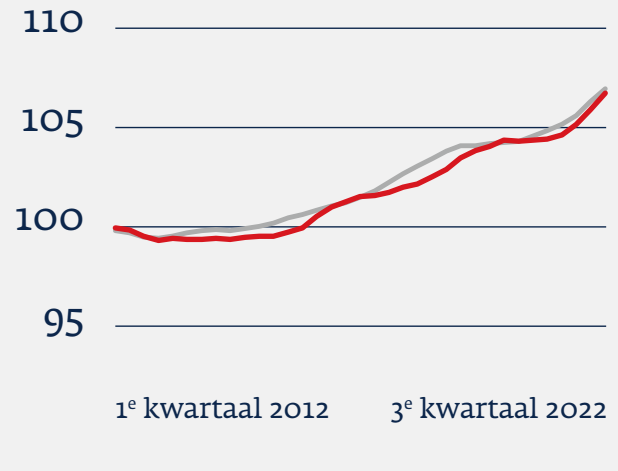
Openstaande vacatures

per kwartaal 2012 = 100
Indexcijfer, jaargemiddelde
Bron: CBS



Beroepsbevolking

werkzame en nietwerkzame bevolking (15-75)
Indexcijfer, jaargemiddelde. 2014 = 100
Bron: CBS



Minder industriebedrijven met omzetgroei, buitenlandse toerist komt langzaam terug

Het aantal faillissementen bleef laag in het 3^e kwartaal 2022. Er gingen iets meer bedrijven failliet in het 3^e kwartaal vergeleken met het 2e kwartaal 2022, zowel in Nederland als in Gelderland. Landelijk was de grootste stijging van het aantal faillissementen te vinden in de handel, een van de bedrijfstakken met het hoogste aantal bedrijven. Relatief gezien kende de horeca de meeste faillissementen⁵.

Het saldo⁶ industriebedrijven waarvan de kwartaalomzet groeide is flink afgenomen in het 3^e kwartaal 2022. Het saldo daalde naar 3,9% voor Nederland en 5,1% voor Gelderland, waarmee het aantal bedrijven met omzetgroei iets hoger was dan het aantal bedrijven met een daling van de omzet. Van de Gelderse industriebedrijven zag iets meer dan een kwart de omzet stijgen, terwijl bij 20% de omzet daalde. Bij meer dan de helft van de bedrijven bleef de omzet gelijk⁷. De totale omzet van de Nederlandse industrie steeg in het 3^e kwartaal 2022, voornamelijk door de hoge inflatie⁸.

Het aantal overnachtingen in logiesaccommodaties nam voor Nederland toe in het 3^e kwartaal 2022 ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2021. In Gelderland daalde het aantal overnachtingen juist in dezelfde periode. In het 3^e kwartaal 2022 waren landelijk en in Gelderland minder overnachtingen van binnenlandse gasten, terwijl het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten toenam vergeleken met het 3^e kwartaal 2021. Als vakantieprovincie nummer 1 profiteerde Gelderland tijdens COVID-19 van de toename van het aantal binnenlandse gasten, maar werd de provincie in het 3^e kwartaal 2022 meer geraakt door de daling dan gemiddeld in Nederland. Het aantal overnachtingen in logiesaccommodaties lag in het 3^e kwartaal 2022 echter boven dat van het pre-COVID niveau in het 3^e kwartaal 2019, zowel voor Nederland als voor Gelderland.

Faillissementen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: CBS



Industrie

Saldo % bedrijven met omzetgroei
Bron: CBS



Overnachtingen R&T

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: CBS



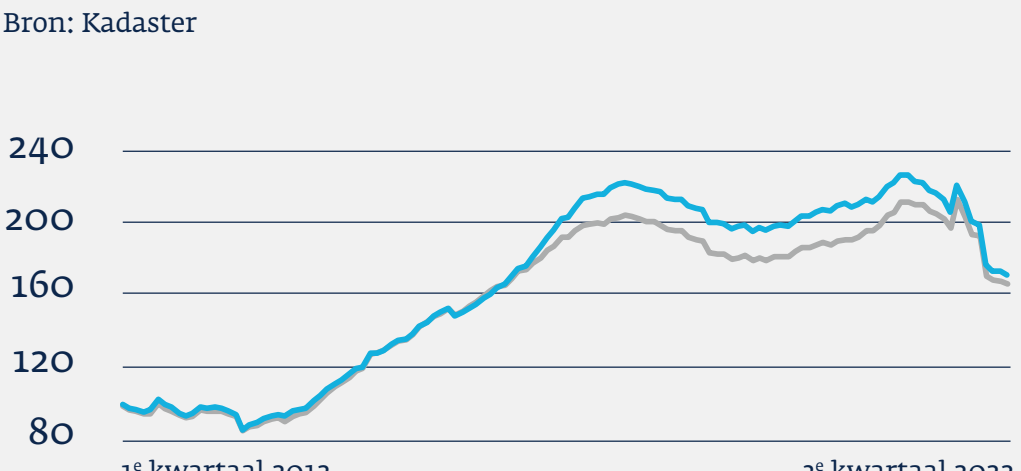
Lichte stijging woningverkoop in 3^e kwartaal, maar daling vergeleken met 2021

De verkoop van bestaande woningen is in het 3^e kwartaal 2022 gestegen ten opzichte van het 2^e kwartaal 2022. Dit geldt voor zowel voor Nederland als voor Gelderland. In Gelderland nam de woningverkoop toe met 5,8%, in Nederland was de stijging met 6,5% iets hoger. Vergeleken met een jaar eerder, het 3e kwartaal 2021, is de woningverkoop echter gedaald. In het 3^e kwartaal 2022 lag de woningverkoop 2,2% lager in Gelderland en 6,4% lager in Nederland, vergeleken met het jaar ervoor.

De prijsstijgingen van woningen is in het 3^e kwartaal 2022 afgevlakt in Gelderland, net als in de rest van Nederland. Toch zijn de woningprijzen nog steeds toegenomen. Vergeleken met het 3^e kwartaal 2021 lagen de woningprijzen bijna 11% hoger, zowel in Nederland als in Gelderland. De toename in het afgelopen kwartaal was in Gelderland 2,0% en landelijk gemiddeld 3,3%. In Gelderland ligt de gemiddelde verkoopprijs al jaren onder het landelijk gemiddelde.

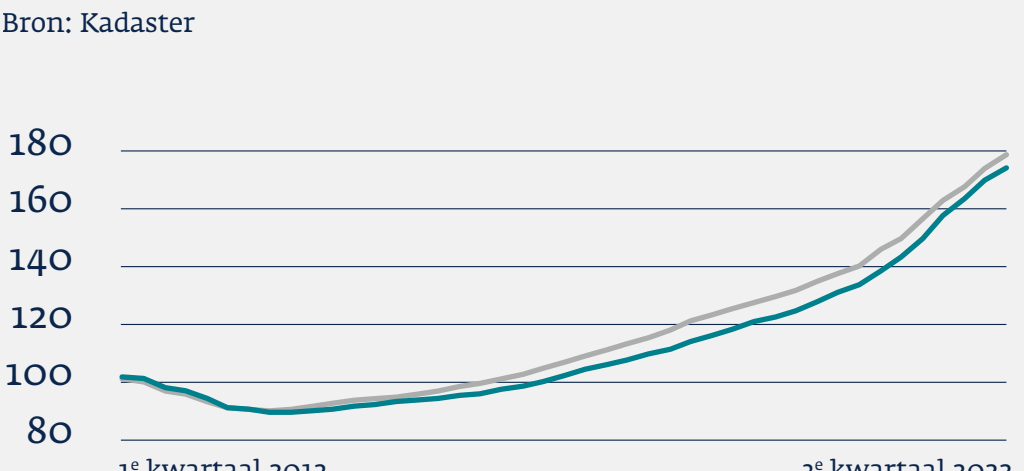
Woningverkoop

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: Kadaster



Woningprijzen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: Kadaster

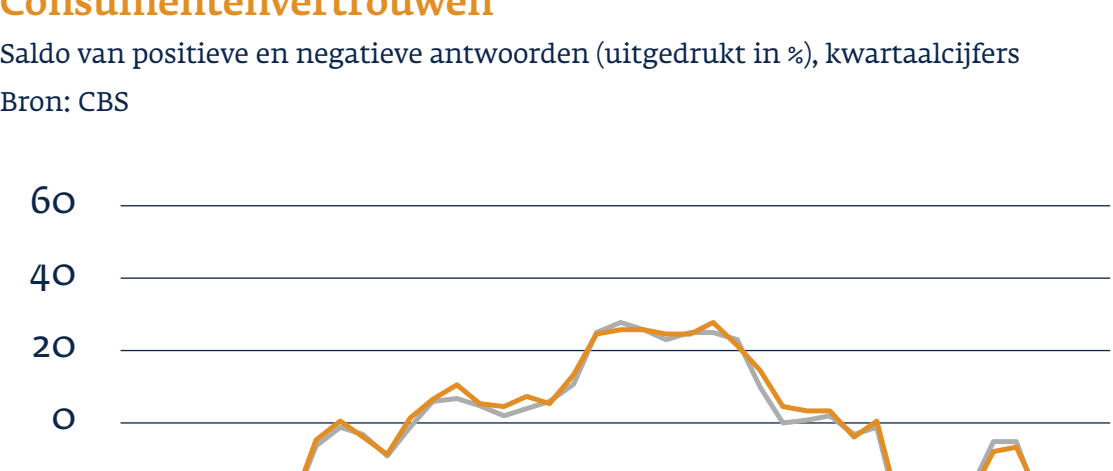


Nieuw diepterecord consumentenvertrouwen, ook producentenvertrouwen gedaald

Zowel het consumenten- als het producentenvertrouwen zijn in het 3^e kwartaal 2022 gedaald. Het consumentenvertrouwen heeft in het vorige kwartaal al het diepterecord uit maart 2013 verbroken, maar daalde in het 3^e kwartaal nog sterker. Het saldo⁹ was met -54 even negatief voor Gelderland als gemiddeld in Nederland. Dit betekent dat consumenten vaker negatief dan positief reageerde over zaken als de eigen financiële situatie of economische ontwikkelingen. Het lage consumentenvertrouwen wordt verklaard door de sterke inflatie. In het verleden gingen perioden van laag consumentenvertrouwen gepaard met economische recessies, waarin er sprake was van een laag bbp, een daling van de consumptie van huishoudens en een hoge werkloosheid. Daar is momenteel geen sprake van¹⁰.

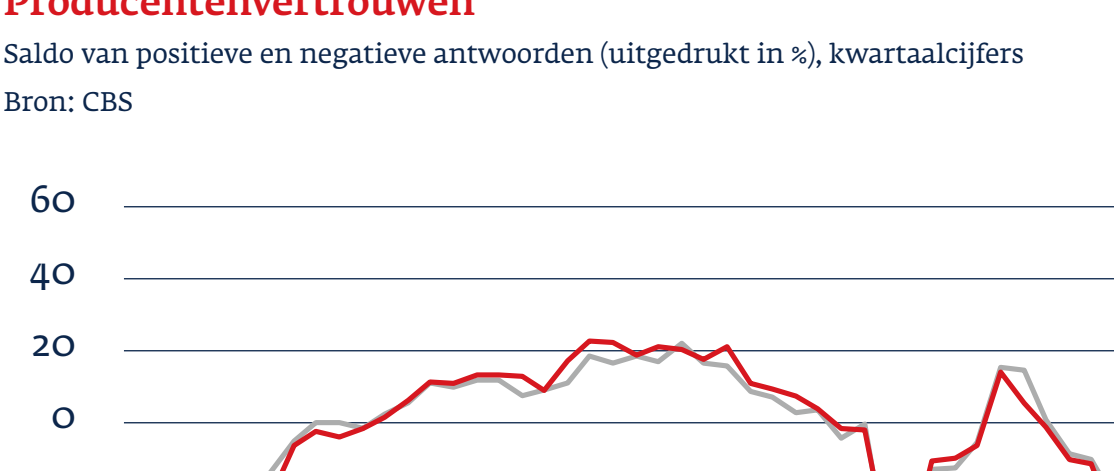
Consumentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers
Bron: CBS



Producentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers
Bron: CBS



Het producentenvertrouwen was in het 3^e kwartaal 2022 iets negatiever in Gelderland (-28,3) dan gemiddeld in Nederland (-22,3). Uit de Conjunctuur Enquête Nederland (CEEN) blijkt dat Nederlandse ondernemers in het 3e kwartaal 2022 een stuk pessimistischer zijn geworden vergeleken met een kwartaal eerder. Behalve in de sector autohandel daalde het vertrouwen van ondernemers in alle sectoren. Binnen de horeca nam het ondernemersvertrouwen opnieuw het sterkst af. Ondanks de daling waren ondernemers in de helft van de sectoren nog positief, waarbij de bouwsector het hoogste scorede.

In Gelderland was, net als bij 9 van de 12 provincies, de algehele stemming onder ondernemers negatief. Men was in alle provincies negatief over het verwachte economisch klimaat en de winstgevendheid in het afgelopen kwartaal. Gelderse ondernemers waren, net als ondernemers in Limburg, het meest negatief over de ontwikkelingen van de winstgevendheid in de afgelopen drie maanden.

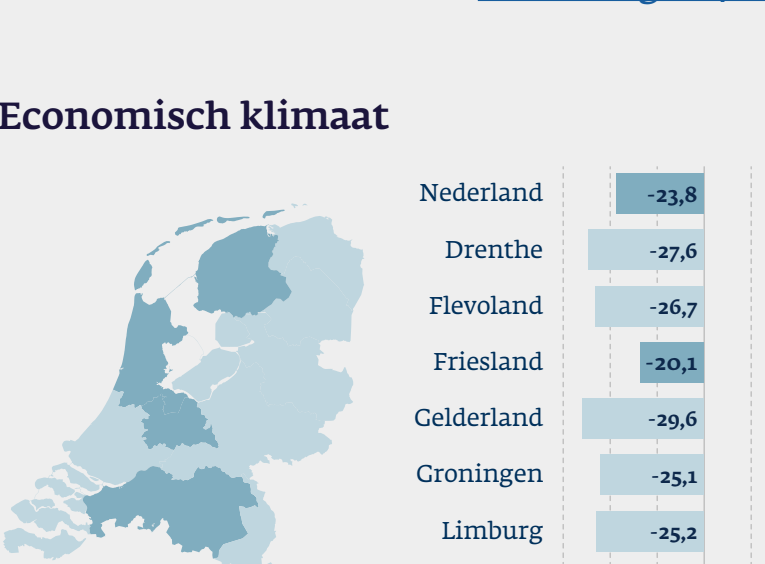
Over de verwachting (buitenlandse) omzet en de personeelssterkte zijn ondernemers in bijna alle provincies positief gestemd. Op Friesland na, verwachten ondernemers in alle provincies hun personeelsbestand uit te breiden in het 4^e kwartaal 2022. De verwachte investeringen schetsen een wisselend beeld. In vijf provincies, waaronder Gelderland, is een positief saldo¹¹ voor de verwachte investeringen. Toch is het saldo van Gelderland (1,5) bescheiden te noemen. In Noord-Holland zijn ondernemers het meest positief over de verwachte investeringen (8,6). In zeven provincies verwachten ondernemers juist minder te investeren dan vorig jaar.

Conjunctuurenquête Nederland

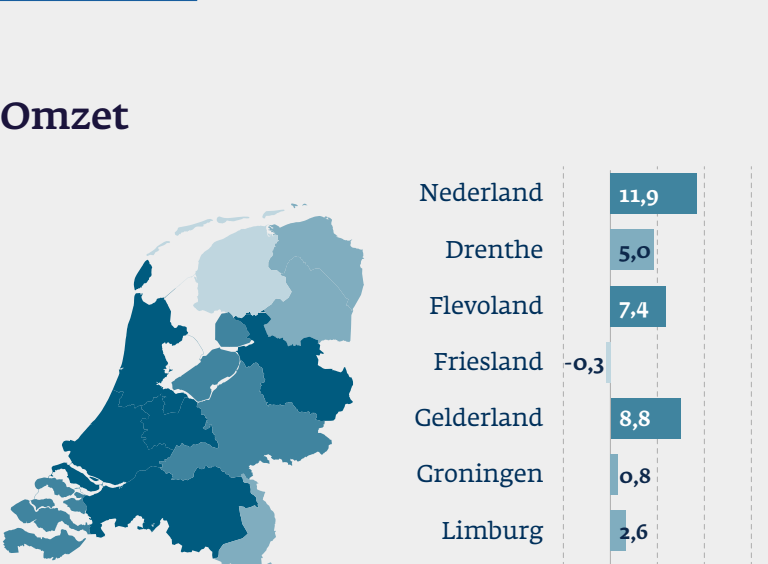
Begin 4^e kwartaal 2022.

Hoe donkerder de kleur, hoe optimistischer het bedrijfsleven.
Voor meer informatie zie: [COEN begin 4^e kwartaal 2022](#).

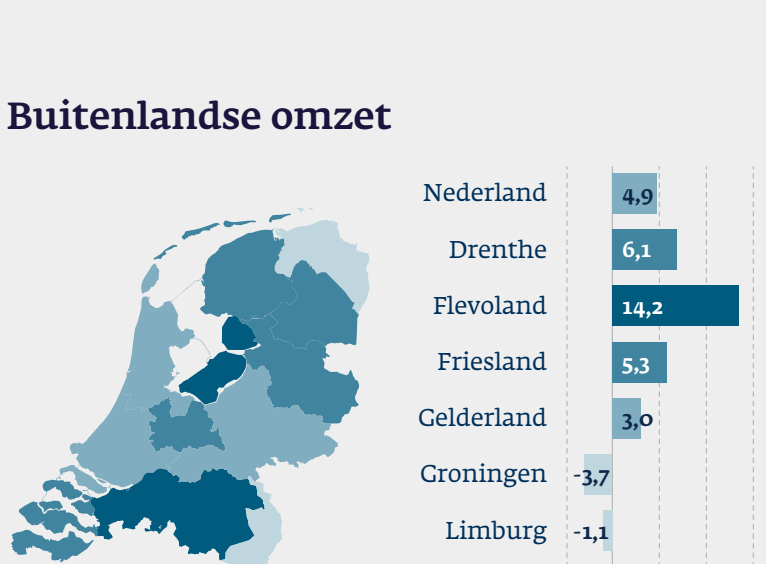
Economisch klimaat



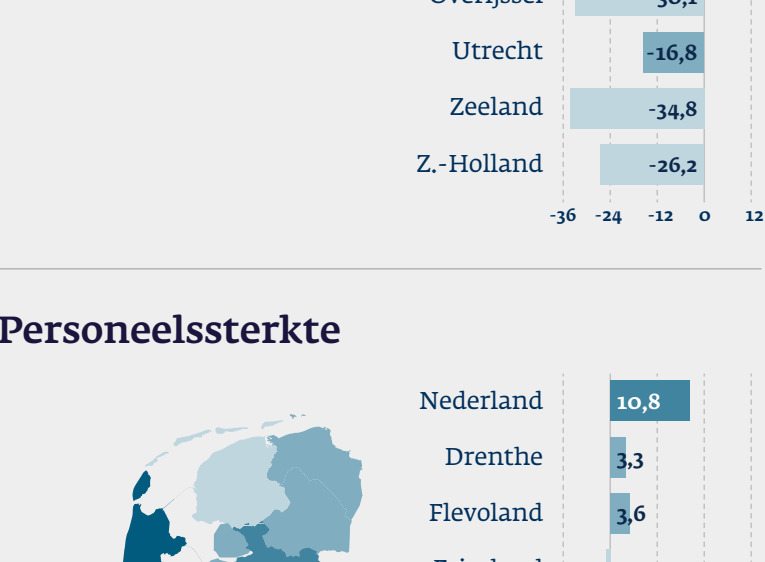
Omzet



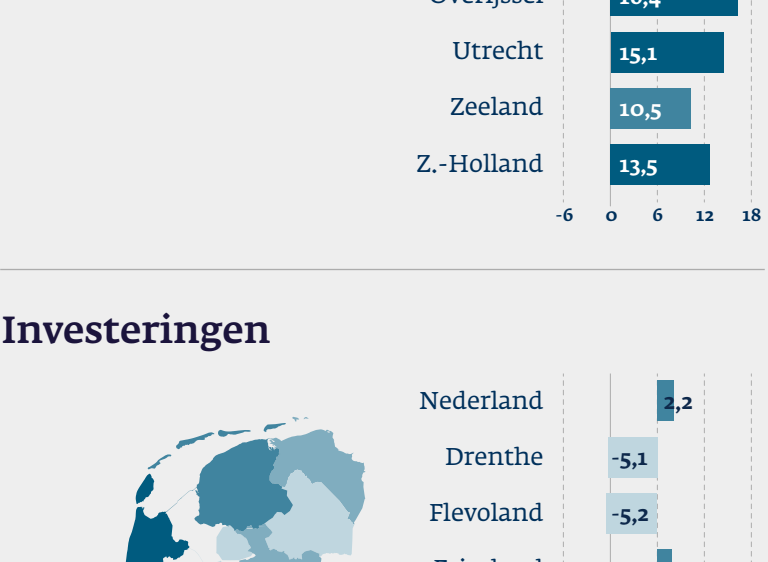
Buitenlandse omzet



Personeelssterkte



Investeringen



Ontwikkeling winstgevendheid Q3



Meer informatie: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland